

Remissyttrande
Föreningen Filmregionerna

Datum 2024-03-19

Ku2023/01093

Kulturdepartementet

Rosenbad 4

103 33 Stockholm

Remissvar över betänkandet ”Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun” (SOU 2023:58)

Utredningens förslag och Föreningen Filmregionernas nationella sammanhang

Kultursamverkansmodellen är en modell för fördelning av statliga medel till regional kulturverksamhet sedan 2011. Föreningen Filmregionerna är ett resultat av samverkan mellan regionala konststartskonsulenter/utvecklare med speciell kompetens inom film från samtliga landets regioner. De olika folkvalda styrelser och fullmäktigen som finns i landets alla regioner har valt ett flertal olika sätt att organisera filmverksamheterna i sina regioner. Bland föreningen filmregionernas medlemmar finns konsulenter och utvecklare som arbetar i förvaltningar, aktiebolag och andra organisationsformer. Föreningen filmregionerna svarar på remissen utifrån den erfarenhet som samverkande konsulenter och utvecklare har i arbetet med det filmkulturella området och mandat som bygger på kunnande om filmens förutsättningar. Remissvaret skall därmed inte betraktas som beslutat av någon av våra huvudmän i Sveriges regioner.

Introduktion till Filmregionernas svar

Utredningens förslag syftar till att skapa en bättre fungerande samverkan mellan stat, region och kommun och att förutom regioner föreslås även vissa större kommuner kunna ta del av statliga medel inom ramen för en framtida samverkansmodell. Filmregionerna är en organisation som med samverkan som medel verkar för att det görs film, visas film och att filmen används som resurs i hela Sverige. Vi och våra medlemmar har lång erfarenhet av flernivå- och interregional samverkan inom filmområdet och med bakgrund till det ställer vi oss positiva till grundidén i betänkandet om att kultursamverkansmodellen ska bidra till att fler får möjlighet att ta del av och delta i kultur och att det är viktigt att nå en effektiv administration som leder till att beslut kan tas nära medborgaren i hela landet. För filmområdets och kulturens skull ser vi att det är av vikt att skapa korta avstånd mellan beslut och dem som tar del av och utövar kultur, både för att skapa förtroende för beslut och process, men också för att säkerställa att resurser inte försvinner i administration och byråkrati.

Utredningen och filmen

Myndigheten för Kulturanalys lyfter i rapporten “Främjas Filmen” (2020) frågan om den regionala filmverksamhetens roll i samverkansmodellen och pekar på att det finns frågetecken

kring hur väl den passar i samverkansmodellens struktur. Det hänvisas bland annat till att filmen i skillnad till andra kulturformer saknar institutioner och därför förlorat ekonomiskt på att ingå i modellen. I "Kulturarbetare eller byråkrat" (2018) pekar samma myndighet på att kultursamverkansmodellen inneburit en ökad otydlighet för filmområdet då Svenska Filminstitutets roll i relation till modellen och de regionala verksamheterna skiljer sig åt. Utifrån detta saknar Föreningen Filmregionerna ett perspektiv i utredningen som belyser filmområdets roll i samverkansmodellen.

Vi saknar också ett resonemang kring filmområdets avgränsning. Det nuvarande begreppet "filmkulturell verksamhet" har tolkats olika av olika aktörer och lett till att det råder skillnader i synen på filmområdet i olika delar av landet. Vi noterar att ett nytt begrepp nu introduceras – "film och rörlig bild", samtidigt som det inte närmare motiveras någon avgränsning. Med tanke på att det i januari har tillsats en utredning; Filmutredning - En översyn av den nationella filmpolitiken KU 2024:1, så väljer vi att inte tydligare bedöma utredningen utifrån denna horisont, innan fler svar finns på plats. Dock vill vi skicka med att Föreningen Filmregionerna ser att samhälle och utövare aktivt deltar och skapar audiovisuella uttryck i en aldrig sinande ström. Kultursamverkansmodellen behöver utrymme för att kunna stödja audiovisuella kulturyttringar och konstater som idag inte innefattas av begreppet Film, samtidigt som Filmen behöver tydliga nationella mål som innefattar perspektiv på; bevarande av film, barn och unga, talangutveckling, visning och spridning, samt produktion. Det främjande arbetet i Filmens område kräver både det lokala nära arbetet i till exempel stärkandet av barn och ungas rätt att prata om sina filmkulturella upplevelser, men även den konstnärliga spets och höjd som bara kan uppbringas i enstaka produktionsmiljöer och som krävs för att det skall kunna produceras film i konstnärligt internationell klass och film med publikt tilltal. Nationell (statlig) tydlighet är lika viktig som lokal lyhörddhet i en modell för kultursamverkan.

- Föreningen filmregioner ställer sig positiv till utredningens ambition att hitta bästa möjliga modell för flernivåsamverkan och minska den administrativa bördan. Föreningen Filmregionerna är positiv till grundidén i betänkandet om att kultursamverkansmodellen ska bidra till att fler får möjlighet att ta del av kultur och att det är viktigt att nå en effektiv administration som leder till att beslut kan tas nära medborgaren i olika delar av landet, administrativ förenkling och komma ifrån årliga äskanden som motverkar långsiktighet. Föreningen Filmregionerna har alltid arbetat efter att ett jämställt förhållande mellan stat, region och kommun är ett förhållningssätt i samverkan. Däremot är tydlighet i ansvar och nationell enighet i frågor som rör t ex de filmpolitiska målen av största vikt för en fungerande samverkan.

Med detta sagt ser Föreningen Filmregionerna dock inte hur utredningens förslag övertygar om att ersätta kulturplanerna med kultursamverkansplaner, och hur detta är ett sätt att nå målen. I kombination med den lag som utredningen presenterar oroar vi oss snarare för en ökad administration, utvidgad möteskultur och ett arbetsklimat där samverkan är målet snarare än medlet för att uppnå resultat.

- Utredningen förordar att kommuner skall kunna ta del av medel från kultursamverkansmodellen vilket delvis motiveras av de institutioner som finns inom många av landets större kommuner. Filmen skiljer sig från flera konstater i det att den inte har kulturinstitutioner och vi vill framhålla vikten av att om en kommun inte har i uppdrag att jobba främjande med filmen så finns det en risk för att det i praktiken resulterar i en nedskärning av medel till filmområdet.

- Förändringen av begreppet filmkulturell verksamhet till *Film och rörlig bild*, är inte diskuterat i utredningen. I en förändrad begreppsvärld kanske då även begreppet Audiovisuella konstarter skulle diskuteras. En diskussion vi inte kan se att den förs utan förändrad finansiering och en större diskussion kring modeller som rör stöd och medel till medieformer av audiovisuell natur.
- I författningsförslaget står det att *stadsbidraget ska användas för verksamhet på professionell grund*. Det är oklart hur begreppet *professionell grund* ska tolkas. Vi ser en risk för att arbetet med exempelvis barn och unga eller talangutveckling riskerar att falla utanför en sådan formulering.
- I flera regioner har det gjorts ett stort arbete med att implementera barnkonventionen i verksamheterna och i att utbilda barnrättstrateger. Frågor som är angelägna för våra verksamheter. I utredningen diskuteras inte frågeställningen och det framgår inte om en prövning av barnets bästa har genomförts.
- Föreningen Filmregionerna är positiv till att utredningen lyfter att staten ställer krav på respekt för den konstnärliga friheten hos de verksamheter som kultursamverkansmodellen ska finansiera. Som organisation har vi dock inga åsikter om hur det skall regleras i lag.

Beredning

I detta remissärende har för Föreningen Filmregionernas styrelses räkning Filmkonsulent Carin Granath från Region Sörmland berett svar efter att ha läst utredningen och sedan samlat in synpunkter från andra medlemmar. Styrelsen har författat remissvaret och låtit Föreningen Filmregionernas arbetsgrupper lämna synpunkter.

Bakom remissvaret står Föreningen Filmregionerna. Respektive region som deltar i det interregionala samarbetet på filmområdet har inte behandlat detta remissvar och deltar inte i beslut. Den regionala filmverksamheten i Östergötland, Film i Öst, deltar inte i föreningens svar utan svarar på remissen genom Region Östergötland.

Filmregionerna är en ideell föreningen där samtliga av landets 19 regionala filmverksamheter är medlemmar. Föreningens uppgift är att främja regionala filmverksamheter och deras intressen inom filmområdet samt arbeta med information, opinionsbildning och andra gemensamma frågor. Föreningen Filmregionerna finns representerade i tre av fyra branschråd på Svenska Filminstitutet.